

הכול אגדה

איך שוברים מיתוס - משחקים איתו דג מלוח? שופכים עליו מים? • תשאלו את שחר מרקוס, שבתערוכה חדשה ביד מרדכי נוגע במור"קים ואגדות ישראליות כמו שאף אחד אחר לא היה מעז

כלי לשבירת החומות. מתוך התערוכה

מרדכי אנילביץ', מפקד המרד בגטו ורשה, הוא מיתוס יהודי לכל דבר. הפסל בדמותו, הניצב בקיבוץ שנקרא על שמו - יד מרדכי, הוא סמל לכוח, גבורה וגאווה. אבל לשחר מרקוס הפסל מזכיר דווקא את דמותו של דוד, כפי שפיסל אותו מיכאלנג'לו. כשהוא מבקר באתרי המורשת של הקיבוץ עם השם ההרואי, מרקוס רואה אותם אחרת. נקודת המבט השונה שלו הפיחה בו השראה לתערוכה הומוריסטית חדשה, שמטפלת במפעל ההנצחה היהודי-ישראלי ממקום אחר. לגמרי. "כשהגעתי ליד מרדכי, ראיתי קיבוץ קטן שסוחב על גבו את הנצחת השואה והתקומה גם יחד - נושאים עמוסים, כל אחד בפני עצמו", מתאר מרקוס. "הרגשתי שכל מפעל ההנצחה הישראלי הונח על הקיבוץ לבדו, ואני רציתי לעזור לו לסחוב קצת". התערוכה נקראת "פועל ההנצחה", והיא נבנתה במיוחד עבור "דנה גלריה לאמנות" הממוקמת בקיבוץ, ובה היא מוצגת.

ומה רואים בפנים? את מרקוס עצמו, משחק עם אתרי ההנצחה של הקיבוץ: במוצגי המוזאון "משואה לתקומה", באתר שיחזור הקרב נגד המצרים במלחמת העצמאות וגם באנדרטה של אנילביץ'. האמן הכיין בובות קרטון בדמותו, מחופש לספק לוחם ציוני בשואה, ספק לוחם מחתרת מקום המדינה, והוא משחק איתן במוצבי הזיכרון. "רציתי להנציח בכך את דור העבודה והמלחמה שהיו כאן בתחילת דרכה של המדינה", הוא מפרש. באחת התמונות, למשל, מוצג מרקוס כשהוא משחק "אחת, שתיים, שלוש דג מלוח" עם הדמויות המוצבות בשדה הקרב המשוחזר ממלחמת העצמאות. כמו כן, יצרו האמן ואוצרת התערוכה, רווית הררי, מיצב אמנותי מבובות הקרטון שהשתתפו בתמונות ובעבודות הווידאו. "התערוכה כולה מאופיינת, כמו שחר עצמו, בהרבה הומור ושימוש בדמיון", מעידה הררי. "עצם העובדה שהוא משתמש בדמותו שלו, יוצרת אפקט נוסף של הומור ומעידה על ההתמודדות האישית עם תהליך היצירה".

נושא ההנצחה מעסיק את מרקוס כבר שנים, והופיע בתערוכות קודמות שלו. "דמות הגיבור והמיתוס מרתקת אותי ומעלה בי הרבה השראה", הוא מעיד. "החיבור שלי לנושא אמנם לא בהכרח ישיר,

אבל כמי שגדל וחונך בישראל על ברכיו של משרד החינוך והתרבות, ועבר את כל שלבי בית-הספר והצבא, זה חלק מהאישיות שלי. לטעמי, הנושא של למי מותר ולמי אסור לעסוק בהנצחה לא רלוונטי. כל אחד יכול להגיד את מה שעולה על דעתו, ולא צריך לשפוט מישו על פי היחידה בה שירת אביו או אם הוא נצר לניצולי שואה".

בהתאם לאמירות יוצאות הדופן של מרקוס, התערוכה, שנפתחה ב־18 ביוני, עוררה תגובות מגוונות. "בפתיחת התערוכה נוצר שיח גלריה מאוד ער על מה זה מיתוס ואיך מטפלים בהנצחה", משתף היוצר. "חלק מהנוכחים מאוד אהב את התוצאה ולחלק היה מאוד קשה שבכלל נוגעים בנושא, ועוד משלבים בזה הומור. מבחינתי, התערוכה מצגיה גישה שנויה במחלוקת, בלי אמירה חד-משמעית. ההומור משמש לי כלי לשבירת החומות שחוסמות את רוב האנשים, וכך אני מגיע מהר יותר לרגש שלהם".

אחת העבודות מעוררות המחלוקת היא זו המתעדת את מרקוס מקרצף את פסלו של אנילביץ'. "בעבודה הזו אני מנסה דווקא להתחבר למקום של טיפוח המיתוסים", הוא מסביר. "זו הייתה התמונה הכי מהנה בתהליך היצירה, ובה גם אני בעצם מטפח את המיתוס של אנילביץ'. דווקא פה, הרבה אנשים ראו משהו הפוך ממה שרציתי להביע".

התערוכה "פועל ההנצחה", "דנה גלריה לאמנות", קיבוץ יד מרדכי, מוצגת עד חודש ספטמבר.

יובל עופר

משחק השבת

אורין רחנר

כמה קר

שם המשחק: Gelato Mania
פרופיל: אני מודה - יש לי חולשה לגלידה. מאז שהבטיחו לי שאמצא שבבי זהב בסדרת המגנום האחרונה, הפסקתי בכלל לצחצח שיניים. מה? זה טעים לי! אני אוהבת גלידה מהמקפאי וארטיק קרח, את השירים של מוכר הגלידה עם שיוף היתר בים, אוהבת את בן ואוהבת את ג'רי. המשחק הזה דרש ממני לעצב גלידה בצורות שונות ולא להכניס אותה לפה. על ההתחלה ידעתי שזה יעצבן אותי.

יעד: איזה משחק מעלף! הייתי צריכה ליצור פרצופים מהגלידה עם כל מיני אביזרים מתוחכמים. הגלידה, מצידה, עוברת ייסורים: מניחים עליה חגורות מתכת, שופכים צבע מאכל, מועכים אותה, מרסקים אותה ומחדירים לה שבבים. ואז עוד נותנים לי ציון על המהירות שבה עשיתי את זה. לי זה משתלם, אבל נראה שגוש החלב הדלוח שנשאר בסוף לא היה מרוצה כמוני.

קב"א: בהתחלה לא כל כך הצטיינתי בזה, אבל עם הזמן עליתי על דרך המלך, עיצבתי מגוון פרצופים שלא היה מבייש דוגמן מתחיל, ואפילו שיתפתי במשחק את הקצין שלי, שלא אותגר ככה מאז שהחליפו לו חדרים במפתיע בבה"ד 1.

גרפיקה: מהממת. מזכירה לי את הבית של עמי ותמי.

מוזיקה: הייתי מוכנה לכרות לעצמי את האוזן. כבר עדיף להקשיב לריטה שרה בפרסית.

מעביר את השבת: אני מתביישת להודות, אבל כן, התמכרתי לשטות הזאת. למרות שאם במקרה של כישלון היו מוסיפים אפשרות שתכרת לך האצבע, כמו במשחקים קודמים שסוקרו במדור, זה היה אפילו משרדג את העסק.

בזמן ששיחקתי: כתבתי את ספרי החדש "תורת המלך: שיבת הנסיכה". זה משהו קטן עליו, אוטוביוגרפי.

ולסיכום:

● **קיבוץ חמדיה:** מסיבה תחת כיפת השמים, בירה חינם כל הלילה, פתיחת שערים ב־23:00, 50 ש"ח • **מזכרת בתיה:** שערים ב־23:00, 50 ש"ח • **עמק חפר:** בירה ונשירה, בירה חינם כל הלילה, פתיחת שערים ב־23:00, 50 ש"ח